

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Корекційна педагогіка та
основи інклюзії у фізичній терапії**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
терапії, реабілітації та морфології
Протокол №6 від “21” листопада 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії
Викладач	Петрик Ольга Михайлівна
Контактний телефон викладача	+380982255898
Е-mail викладача	olha.zastavna@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	12 кредитів 180 год.
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn-pnu.edu.ua
Консультації	Згідно графіка
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає чільне місце і важливу роль у підготовці фахівців в галузі охорона здоров'я спеціальності Терапія та реабілітація, забезпечуючи формування як загальних, так і фахових компетентностей у майбутніх бакалаврів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування у студентів уявлень про основні методи, засоби та сучасні технології фізичної терапії; формування знань, навичок і вмінь, розвиток здібностей, що дають змогу професійно працювати з різними категоріями осіб з обмеженими можливостями життєдіяльності; професійно вирішувати найскладніші проблеми освіти дітей і дорослих. Використовувати отримані знання та навички для раціональної побудови процесу реабілітації, для встановлення оптимальних термінів відновлення. Діагностика і прогнозування є результатом обстеження і оцінки, на основі знань з формування фізичної терапії та використання інструменти оцінювання для подальшого складання програми реабілітації після бойових пораненнях.</p> <p>Цілі курсу дисципліни «Корекційна педагогіка та основи інклюзії у фізичній терапії»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надати теоретичні знання про корекційну педагогіку та інклюзію: <ul style="list-style-type: none"> ● Сформувати у студентів розуміння принципів корекційної педагогіки та інклюзивної освіти. ● Ознайомити з правовими і нормативними документами, що регулюють інклюзію в освіті та реабілітації. 2. Розвинути вміння працювати з пацієнтами з особливими потребами: <ul style="list-style-type: none"> ● Визначати індивідуальні потреби пацієнтів та адаптувати фізичні вправи до їх можливостей. ● Використовувати ефективні методи фізичної терапії для роботи з різними видами порушень. 3. Формувати навички створення інклюзивного середовища: <ul style="list-style-type: none"> ● Навчити студентів адаптувати реабілітаційні програми відповідно до принципів інклюзії. 	

- Розробляти стратегії міждисциплінарної взаємодії з іншими спеціалістами для підтримки пацієнтів.
4. Сприяти розвитку професійних та етичних компетенцій:
- Формувати навички толерантного ставлення та етичної взаємодії з особами, які мають порушення здоров'я чи інвалідність.
 - Забезпечити усвідомлення ролі фізичної терапії у покращенні якості життя таких пацієнтів.
5. Інтегрувати сучасні методики та технології у фізичну терапію:
- Навчити застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та інноваційні інструменти для роботи з пацієнтами з особливими потребами.
 - Використовувати спеціальні засоби корекційного впливу в умовах інклюзивної практики. В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

1. Теоретичні основи дисципліни:
- Основні поняття, принципи та завдання корекційної педагогіки.
 - Концепцію інклюзивної освіти та її адаптацію в реабілітаційній діяльності.
 - Психофізіологічні особливості розвитку осіб із порушеннями здоров'я.
 - Законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує роботу з людьми з особливими потребами (міжнародні стандарти, національні документи).
2. Методи і технології фізичної терапії у корекційній педагогіці:
- Сучасні методики реабілітації для осіб із різними формами порушень (рухові, сенсорні, когнітивні).
 - Прийоми адаптації фізичних вправ та терапевтичних програм відповідно до потреб пацієнтів.
 - Інноваційні засоби та технології, які застосовуються для інклюзивної фізичної терапії (наприклад, тренажери, ІКТ).
3. Аспекти інклюзивного підходу:
- Основні принципи організації інклюзивного середовища у фізичній терапії.
 - Психологічні аспекти взаємодії з пацієнтами, які мають особливі потреби.
 - Методи індивідуалізації роботи з пацієнтами, з урахуванням їхніх фізичних та емоційних особливостей.
4. Міждисциплінарну взаємодію:
- Ролі й обов'язки членів міждисциплінарної команди у процесі реабілітації.
 - Механізми співпраці з педагогами, лікарями, психологами, соціальними працівниками.
5. Етичні та правові аспекти:
- Етичні принципи роботи з особами з інвалідністю.
 - Соціальні та культурні аспекти інклюзії в суспільстві.

Вміти:

1. Оцінювати стан пацієнта та його потреби:
- Здійснювати оцінку психофізичного стану пацієнтів з особливими потребами.
 - Визначати індивідуальні потреби пацієнтів з урахуванням типу порушень (сенсорних, когнітивних, фізичних тощо).
 - Аналізувати медичні й реабілітаційні дані для складання корекційних програм.

2. Розробляти та реалізовувати реабілітаційні програми:
 - Створювати індивідуальні програми фізичної терапії з урахуванням принципів корекційної педагогіки та інклюзії.
 - Адаптувати фізичні вправи до можливостей та обмежень пацієнта.
 - Використовувати сучасні методики фізичної терапії для корекції порушень рухового апарату, нервової системи та сенсорних функцій.
3. Застосовувати інклюзивні підходи у фізичній терапії:
 - Організовувати інклюзивне середовище, спрямоване на фізичну реабілітацію пацієнтів із різними порушеннями.
 - Забезпечувати ефективну взаємодію з пацієнтами, враховуючи їхні індивідуальні психологічні та соціальні особливості.
 - Працювати з групами пацієнтів, застосовуючи методики групової інклюзивної терапії.
4. Використовувати інноваційні технології та засоби:
 - Застосовувати сучасні технічні засоби, тренажери, інформаційно комунікаційні технології (ІКТ) у роботі з пацієнтами.
 - Використовувати спеціальні допоміжні пристрої (ортези, протези, інтерактивні системи) для покращення фізичного стану пацієнтів.
5. Забезпечувати міждисциплінарну співпрацю:
 - Взаємодіяти з педагогами, психологами, медичними працівниками та соціальними службами для комплексного вирішення реабілітаційних завдань.
 - Координувати діяльність міждисциплінарної команди для досягнення ефективних результатів реабілітації.
6. Дотримуватися етичних та правових норм:
 - Застосовувати етичні принципи при роботі з особами з особливими потребами та їхніми сім'ями.
 - Дотримуватися правових стандартів і норм, які регулюють інклюзію у сфері фізичної терапії.
7. Розвивати соціальні навички пацієнтів:
 - Здійснювати підтримку у формуванні навичок самообслуговування та соціальної інтеграції пацієнтів.
 - Сприяти розвитку позитивного ставлення до власних можливостей у пацієнтів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

Програмні результати навчання

ПРН 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати свої знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20 год
Семінарські заняття/практичні, лабораторні	40 год
Самостійна робота	120 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
5,6	Терапія та реабілітація	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год. 180		
	практичні	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Корекційна педагогіка. Науково-теоретичні основи корекційної педагогіки.	2	4	12

Тема 2. Науково-теоретичні основи корекційної педагогіки	2	4	12
Тема 3. Спеціальна педагогіка, її об'єкт, предмет і завдання. Основні категорії спеціальної педагогіки	2	4	12
Тема 4. Ерготерапія та фізична терапія у дітей з депривацією слуху	2	4	12
Тема 5. Психологічні особливості розвивально-корекційної роботи з розумово відсталими дітьми Засобами фізичної терапії, ерготерапії	2	4	12
Тема 6. Особливості застосування фізичної терапії, ерготерапії для дітей з комбінованими порушеннями	2	4	12
Тема 7. Особливості дослідження нервової системи у дітей	2	4	12
Тема 8. Вікові норми розвитку дитини	2	4	12
Тема 9. Діти з порушенням опорно-рухового апарату	2	4	12
Тема 10. Діти з аутичними формами поведінки	2	4	12
ЗАГАЛОМ	20	40	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Робота на парах	Оцінка за контроль самостійної роботи	Оцінка за додаткову роботу	Екзамен	Разом
40	5	5	50	100
<ul style="list-style-type: none"> Оцінювання відповідей студентів на практичних і семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою. По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,4, відповідно – максимальний бал за всі отриманні заняття у підсумку може скласти 40 балів. Оцінювання за екзамен відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка сходиться на ваговий коефіцієнт 0,5. <p>Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (максимально – 40 балів), отриманих балів за контроль самостійної роботи (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 5 балів), оцінки за письмову (додаткову) роботу (написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, зарахування результатів неформальної освіти і т.д.) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,05, відповідно максимальний бал може скласти 5 балів) і оцінки, отриманої за екзамен (максимальний бал – 50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.</p> <ul style="list-style-type: none"> При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових 				

модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.

- Якщо студент не складав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).
- Оцінка за іспит формується із суми відповідей студентів на 3 основні питання та 2 додаткові (по 10 балів за кожне запитання), або, за вимогою – на основі результатів тестування (максимальна оцінка за тести – 50 балів)

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- *90-100 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні вміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- *70-89 балів* – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.
- *50-69 балів* – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні вміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.
- *Менше 50 балів* – У студента не сформовані комунікативні вміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Письмово виконуються контрольні роботи, які проводяться у вигляді тестового контролю рівня знань студентів на паперових носіях (або в системі дистанційного навчання). Під час контрольної роботи студент отримує 25-50 тестів, на розв'язання кожного з яких надається 1 хвилина.
-----------------	--

	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою у % правильних відповідей.</p>
<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника □ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. □ Положення про запобігання академічному плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. □ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. □ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.):</p> <p>Пропуски семінарських, практичних, лабораторних занять відпрацьовуються в обов’язковому порядку. Студент зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття, щоб бути допущеним до здачі екзамену.</p> <p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (наказ ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) – стор. 7.</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p>

	Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри фізичної терапії, ерготерапії студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

8. Рекомендована література

Основна

1. Шевченко, І. В. Корекційна педагогіка: теорія та практика. — Київ: Літера ЛТД, 2018. Огляд основних принципів і методів корекційної педагогіки, зокрема в контексті фізичної терапії.
2. Шевчук, М. В. Інклюзія у навчанні та реабілітації. — Харків: Прапор, 2019. Теоретичні основи інклюзивної педагогіки та її застосування у медико-соціальній реабілітації.
3. Кисельова, Н. П. Корекційна педагогіка та соціальна інтеграція осіб з інвалідністю. — Київ: Видавництво “Академія”, 2020. Теоретичні аспекти корекційної педагогіки та методи її застосування у фізичній терапії.
4. O’Sullivan, S. B., Schmitz, T. J., & Fulk, G. D. Physical Rehabilitation. — 7th ed. — F.A. Davis Company, 2019. Основи фізичної реабілітації, включаючи інклюзивні підходи для пацієнтів з обмеженими можливостями.

Додаткова

5.Lundy-Ekman, L. Neuroscience: Fundamentals for Rehabilitation. — 5th ed. — Elsevier, 2018.

Нейрореабілітаційні аспекти та корекційні підходи у роботі з пацієнтами з порушеннями.

6.Dobkin, B. H. Rehabilitation After Traumatic Brain Injury. — Nature Reviews Neurology, 2020. Методи реабілітації та фізичної терапії для пацієнтів після травм головного мозку.

7.Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. Positive Psychology: An Introduction. — American Psychologist, 2000. Основи позитивної психології, які можуть бути корисними при розробці програм фізичної терапії для осіб з інвалідністю.

Практичні керівництва та протоколи

8.WHO. Guidelines on Rehabilitation in Health Systems. — World Health Organization, 2017.

Керівництво з реабілітації осіб з інвалідністю, включаючи фізичну терапію.

9.NICE. Rehabilitation After Traumatic Injury: Guidelines. — National Institute for Health and Care Excellence, 2020. Протоколи з реабілітації після травм, зокрема в контексті інклюзивної фізичної терапії.

Українські джерела

10.Литовченко, І. Г., Колобов, Л. І. Фізична терапія та реабілітація: методичний посібник. — Київ: Медична академія, 2020.

Методичний посібник для вивчення основ фізичної терапії та реабілітації, зокрема для осіб з особливими потребами.

Викладач: Петрик Ольга Михайлівна